

LERUMS KOMMUN
kommun@lerum.se

2023-04-14

1 (21)

Dnr- SI 2022:11033

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Aspenässkolan 2 i Lerums kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Aspenässkolan 2* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Aspenässkolan 2* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla arbetet med att anpassa arbetsformer och arbetssätt så att alla elever, oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling, ges adekvat ledning och stimulans utifrån identifierade behov och förutsättningar.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver, i delaktighet med samtliga elever, arbeta samlat för att öka studieron genom att skapa gemensamma förhållningssätt och strategier.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **16 oktober 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas. Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2022:11033) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Aspenässkolan 2* leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens beslut är följande. Granskningen visar att rektorn skaffar sig en god bild av verksamheten genom att följa upp kunskapsresultat, att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen och hur undervisningen bedrivs. Utifrån en analys av resultaten beslutar rektorn om förbättringsåtgärder och resursfördelning som leder till att undervisningen utvecklas. Det finns ett jämställdhetsarbete där rektorn följer upp verksamhetens resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv samt arbetar för att alla elever, oavsett könstillhörighet, ska ges likvärdiga förutsättningar och möjligheter att nå målen. Granskningen visar också att rektorn har skapat en ändamålsenlig organisation som ger goda förutsättningar för kollegial samverkan och ett gemensamt lärande som leder till en utveckling av undervisningen.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn skaffar sig en god bild av verksamheten genom att följa upp kunskapsresultat, att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen och hur undervisningen bedrivs. Utifrån en analys av resultaten beslutar rektorn om förbättringsåtgärder och resursfördelning som leder till att undervisningen utvecklas. Av inskickad dokumentation och intervjuer framgår exempelvis att uppföljningen av kunskapsresultat sker kontinuerligt under läsåret. Varje arbetslag följer upp elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen, i vissa ämnen genom screening. Rektorn följer dessutom upp elevernas upplevelse av trygghet genom enkäter som genomförs kontinuerligt. Undervisningens genomförande följer rektorn upp dels genom möten med elevhälsan en gång per månad, genom medarbetarsamtal och lektionsobservationer. Tillsammans med elevhälsa och rektorn har varje arbetslag ett

så kallat analysmöte per termin. Vad som kommer fram i analysmöten blir ett underlag för kvalitetsrapporten. I samband med att kvalitetsrapporten sammanställs görs en avslutande utvärdering av kunskapsresultaten. Vid dessa tillfällen diskuterar rektorn, elevhälsa och lärare hur kunskapsresultaten, både godtagbara och mer än godtagbara kunskapar, ser ut i samtliga årskurser, ämnen och mellan kön, samt hur resurserna används och fördelas. För respektive ämne presenteras en analys i kvalitetsrapporten som beskriver om resultat var det förväntade, vad kartläggningen av elevernas kunskaper visar att de kan och vad de behöver utveckla samt orsaker till resultaten. Vidare beskrivs i kvalitetsrapporten vilket innehåll, arbetssätt och metoder undervisningen behöver ha för att eleverna ska kunna nå ännu längre. Lärarna anger i intervju att de har stor delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet på skolan, både avseende analyser och i framtagandet av utvecklingsåtgärder. Exempel på förbättringsåtgärd som rektorn vidtagit är att ge kuratorn ett utökat uppdrag att stödja lärarnas arbete med att integrera värdegrundsarbetet i undervisningen. Anledningen till detta är att rektorns uppföljning av trygghet föregående år visat på försämrat resultat. Ytterligare exempel på utvecklingsåtgärder som vidtagits utifrån analys är att förändra arbetet med den dagliga lästräningen. Enligt lärarna har åtgärden redan börjat ge effekt. Vidare säger lärarna att de är involverade i fördelningen av resurser genom att ha en dialog med rektorn och elevhälsa i samband med analysmötena. Lärarnas uppfattning är att rektorn är väl insatt i verksamheten och hur undervisningen fungerar. Resultaten av Skolinspektionens enkät visar dessutom att personalen svarat mycket positivt på frågor om huruvida rektorn har kännedom om skolans verksamhet, leder och samordnar liksom utvecklar arbetet på skolan och gör lärarna delaktiga i skolans uppföljningsarbete inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

Jämställdhetsarbetet

Skolinspektionens granskning visar att det finns ett jämställdhetsarbete där rektorn följer upp verksamhetens resultat utifrån ett jämställdhetsperspektiv samt arbetar för att alla elever, oavsett könstillhörighet, ska ges likvärdiga förutsättningar och möjligheter att nå målen. Av inkommen dokumentation och intervjuer framgår att rektorn följer upp kunskapsresultat utifrån en jämförelse mellan flickor och pojkar i syfte att identifiera eventuella mönster som tyder på att det finns skillnader. Där framgår bland annat att resultaten mellan flickor och pojkar skiljde sig marginellt åt föregående läsår. Personalen har tillsammans med rektorn ändå diskuterat vad som kan ligga bakom de skillnader som finns, såsom ifall viss undervisning är bättre anpassad till ett visst kön eller om resurser fördelas likvärdigt, oavsett elevernas könstillhörighet. Exempelvis har man delat upp klasserna i halvklass i engelska för att flickor ska känna sig tryggare vid träning av muntlig interaktion. Vidare tar läraren i idrott ofta upp jämställdhet med

eleverna och arbetar aktivt för att motverka att det utvecklas stereotypa könsroller i undervisningen. Rektorn följer upp arbetet med jämställdhet i undervisningen genom medarbetarsamtal och granskning av pedagogiska planeringar i den digitala plattformen samt besök i verksamheten. Rektorn gör i samråd med elevhälsan en analys av anmälningar om kränkningar, särskilt stöd och extra anpassningar. De skillnader som noterats mellan kön gällande kränkande behandling handlar om att pojkar respektive flickor har olika uppfattningar om vad som är en kränkning. Pojkar associerar i större utsträckning kränkningar till något fysiskt medan flickor ger mer exempel på subtila sätt att kränka varandra. När det kommer till kränkningar i sociala medier har rektorn inte sett några könsskillnader. Vid analys av särskilt stöd och extra anpassningar menar rektorn på att de kunnat se att skolans arbete med differentierad undervisning, bättre tillgodoser elevernas behov, oavsett könstillhörighet.

Arbetet med studie- och yrkesvägledning handlar framförallt om att på olika sätt, utifrån elevernas ålder, introducera dem för olika yrken med en utgångspunkt i att könstillhörighet inte ska vara avgörande för framtida val av studier och yrken.

I kvalitetsrapporten för skolan framgår det att det görs en kommungemensam elevenkät uppdelat på kön som bland annat visar att pojkar i en årskurs i högre grad upplever att lärare ger dem möjlighet att fördjupa sig i saker som intresserar dem än flickor. Utifrån en analys genomfördes ett antal gruppstärkande åtgärder samt ökat fokus på delaktighet och inflytande. Därutöver har kuratorn arbetat med att stärka gruppen flickor. Uppföljningen i samband med analysmöte visade att flickorna upplever sig tryggare som grupp samt mer delaktiga i sitt lärande.

Rektorn säger dock att jämställdhetsarbetet i undervisningen framförallt blir åtgärdande i stunden och inte så mycket förebyggande. Det förebyggande arbetet sker framförallt när trygghetsteamet kommer ut i klasserna och arbetar med värdegrundsfrågor utifrån likabehandlingsplanen. En del insatser görs som syftar till att flickor och pojkar ska få ett lika stort talutrymme i undervisningen och lärarna arbetar för att utmana traditionella könsroller genom till exempel val av litteratur. Lärarna känner inte till om rektorn följer upp hur de arbetar med jämställdhet i undervisningen. Lärarna menar dock att de har ett gemensamt förhållningssätt genom det framtagna årshjulet för värdegrundsarbetet.

Enligt rektor har lärarna fått ytterligare kunskaper om att undervisa om jämställdhet genom implementeringen av Lgr 22, och i tidigare fördjupningar i ämnet samt genom ett antal olika kompetensutvecklingsmaterial som bland annat utgått från normkritiska perspektiv.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn har skapat en ändamålsenlig organisation som ger goda förutsättningar för kollegial samverkan och ett gemensamt lärande som leder till en utveckling av undervisningen. Av inkommen information och intervjuer framgår att rektorn har avsatt tid och skapat en mötesstruktur på skolan för att möjliggöra lärares samverkan sinsemellan och med elevhälsoteamet. Lärarna berättar i intervju att de samverkar både kring elevrelaterade frågor och om utveckling av undervisningen vid de olika mötena. De ger som exempel att det finns forum för kompetensutveckling, ämnesplanering, sambedomning och avstämningar i arbetslaget. Enligt lärarna finns det också rutiner och strukturer för ett kollegialt lärande där de utbyter erfarenheter med varandra. Lärarna samverkar varje vecka vid arbetslagsmöten som har ett uttalat syfte och fastställd dagordning och de ges där råd och stöd av elevhälsan vid behov. Varannan vecka har man på skolan en så kallad grundskolekonferens som leds av rektorn, försteläraren, specialpedagog och ibland inbjudna gäster. Konferenserna är forum för kollegialt lärande och kompetensutveckling. Rektorn följer på olika sätt upp att lärandet som sker i samverkan ger avtryck i undervisningen. Det sker exempelvis genom att rektorn deltar i flera av mötena, genom medarbetarsamtal, uppföljning av elevernas resultat samt genom lektionsobservationer.

Granskningen visar att rektorn ser till att obehöriga och nya lärare får introduktion och stöd. Av inkommen information och intervjuer framgår att lärare som är obehöriga i ett ämne ges möjlighet att samverka med kollegor som är behöriga i ämnet. De får stöd genom samplanering och sambedomning, erfarenhetsutbyte med kollegor på andra skolor samt erbjudande om fortbildning. Rektorn följer upp detta arbete genom samtal. För nyanställda använder rektorn som utgångspunkt en checklista, introduktion av nya medarbetare, som huvudmannen tillhandahåller. Rektorn bokar in uppföljande samtal ca tre veckor efter anställningens start för att stämma av individuella behov. Arbetslaget ansvarar för att ge det stöd till den nyanställda som behövs i det dagliga arbetet. Om den nyanställda är nyutexaminerad tilldelas den en mentor, en av skolans förstelärare som har detta sitt uppdrag. Mentorn förmedlar eventuella utvecklingsbehov till rektorn, som den nyutexaminerade kan ha.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens beslut är följande. Eleverna på Aspenässkolan 2 får en undervisning som i övervägande grad främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Undervisningen är mestadels målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare är den oftast strukturerad, med tydliga inledningar och det förekommer också sammanfattande avslut. Undervisningens innehåll och arbetssätt tar i huvudsak sin utgångspunkt i de enskilda elevernas behov och förutsättningar men undervisningen behöver bli mer individanpassad. Även om undervisningen på flera sätt möter elevers behov av utmaning och stimulans så behöver den individanpassas då utformningen av arbetsuppgifter och aktiviteter inte i tillräcklig utsträckning möter alla elevers förutsättningar och behov. Undervisningen innehåller vissa inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära och eleverna får möjligheter att reflektera över och ta ansvar för sitt lärande genom delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen.

Strukturerad och varierad undervisning samt aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen till stor del är strukturerad och i viss utsträckning består av en variation av olika arbetssätt och arbetsformer. Lärarna ser i huvudsak till att eleverna förstår, kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang även om det vid vissa av Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer att lärarna inte gav ett tillräckligt aktivt lärarstöd. Av inkommen information och intervjuer framgår att personalen på skolan tillsammans tagit fram en undervisningspolicy som gäller för hela skolan. Undervisningspolicyn tar upp lektionens olika faser. Lärarna säger att de strävar efter att arbeta utifrån den gemensamt överenskomna lektionsstrukturen. Av lektionsobservationer och intervjuer ges exempel på att lärarna i förväg skrivit upp lektionsplaneringen på tavlan eller visar den på storbildskärm och

på ett tydligt sätt går igenom vad eleverna ska göra, att lärarna kontrollerar om eleverna har förstått och att de vid behov även kan repetera och förklara på andra sätt. Lärarna ger enligt eleverna även exempel på varför de ska lära sig olika saker i olika ämnen och förklarar syftet med vad eleverna ska lära sig. När eleverna arbetar med uppgifter rör sig lärarna mellan dem, försäkrar sig om att de har förstått uppgiften, hjälper dem vid frågor och följer upp hur det går för dem. På flertalet av lektionerna Skolinspektionen observerade fanns även extra resurspersonal tillgänglig för att kunna ge aktivt stöd till eleverna. Av inskickat underlag framgår att andelen elever som uppfattar att läraren förklarar så att man förstår, varierar lektionerna och att lärarna får eleverna att tro på sig själva, är i nivå med riket i övrigt. Genom att eleverna arbetar och tar hjälp av sin bänkkamrat, genom en viss metod lärarna implementerat, frigör det också tid för läraren att ge stöd åt andra elever. Vissa av de observerade lektionerna innehåller en variation av arbetsformer och arbetssätt och lärarna gav eleverna exempel på olika sätt att genomföra arbetsuppgifterna på och hur eleverna kan göra en uppgift på ett enklare sätt eller på en svårare nivå. Flera lärare varierar på ett väl fungerande sätt undervisningen genom att använda olika arbetssätt, som till exempel att låta eleverna arbeta med skriftliga arbetsuppgifter, se på film, diskutera och genomföra frågesport. Lärarna beskriver att de redan i planeringen av undervisningen planerar för variation och att det ska ingå lustfyllda moment. Exempelvis använder lärarna metoden epa (enskild, par, alla) som ett sätt att skapa variation. Visserligen säger lärarna i intervju att de valt att inte ha så mycket variation för att skapa trygghet med en återkommande lektionsstruktur men det framkommer dock i observationer av vissa lektioner att det inte sker en tillräcklig god variation, vilket kan behövas då lektionspassen är relativt långa.

Både lärare och elever ger exempel på hur lärarna går tillväga för att avsluta lektionerna. Exempelvis kan lärarna ställa frågor till eleverna om vad de lärt sig under lektionen för att på så sätt summera lektionen. Det förekom dock under Skolinspektionens lektionsobservationer att lärarna inte hann med någon sammanfattande avslutning.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna möjligheter att reflektera över och ta ansvar för sitt lärande genom delaktighet i planering, genomförande och utvärdering av undervisningen. Insickat material, intervjuer och observationer visar att eleverna har olika forum såsom klassråd, enkäter, visa med tummen och exittickets för att delge sina synpunkter och önskemål avseende former för undervisningens genomförande och hur de ska redovisa sina kunskaper. I skolans undervisningspolicy som alla lärare ska följa

ingår att ställa frågor som knyter an till elevernas kunskaper, erfarenheter och intressen och att ta reda på vad eleverna kan om området och att de reflekterar över sitt lärande. På skolan arbetar man med att öka elevernas delaktighet i undervisningen. Skolinspektionen kunde vid flera lektionsobservationer se att eleverna arbetade i läropar i syfte att lära av varandra och som elev vara aktiv i det egna lärandet och andras och på så sätt reflektera över sitt lärande. Lärare och elever bekräftar också i intervju att lärarna i slutet av lektionen ofta brukar fråga eleverna om vad de lärt sig under lektionen. Rektorn bekräftar att lärarna använder sig av olika sätt för att utvärdera undervisningen, vilket Skolinspektionen tog del av vid lektionsobservationerna, men att det inte finns något gemensamt bestämt om hur man ska utvärdera undervisningen på skolan.

Stimulans och anpassning av undervisningen

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt i huvudsak tar sin utgångspunkt i de enskilda elevernas behov och förutsättningar men att undervisningen behöver bli mer individanpassad. Även om undervisningen på flera sätt möter elevers behov av utmaning och stimulans så behöver den individanpassas då utformningen av arbetsuppgifter och aktiviteter inte i tillräcklig utsträckning möter alla elevers förutsättningar och behov. På skolan finns en undervisningspolicyn som tar upp vad lärarna ska tänka på i varje fas för att skapa en inkluderande undervisning där alla elever ges den ledning och stimulans de behöver. Lärarna arbetar aktivt med att ge eleverna möjlighet att ta till sig innehåll, träna färdigheter och visa kunskaper på flera olika sätt, i olika tempo och nivåer. Flera lärare säger dock att de anpassar undervisningen genom att nivåanpassa uppgifterna utifrån tre nivåer och då inte utifrån individuella förutsättningar. Elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling ges i vissa ämnen extrauppgifter för att utmanas ytterligare. Eleverna måste dock, enligt lärarna, göra de ordinarie uppgifterna först även om de är för lätta. Rektorn beskriver hur de på olika sätt försöker möta elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och att det är ett av skälen till att de numera arbetar med differentierad undervisning. Rektorn säger dock att det är ett utvecklingsområde att kunna utmana eleverna inom gruppen.

Vidare visar granskningen att undervisningen innehåller vissa inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. I intervjuer som genomförts framgår att lärarna arbetar medvetet med att stärka elevernas självförtroende och motivation exempelvis genom att visa dem deras progression och att diskutera lärandestrategier med eleverna samt att arbeta i par. Som ett sätt för eleverna att förstå vad de ska arbeta med använder lärarna visuellt bildstöd, som illustrerar lektionens olika delar.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver utveckla arbetet med att anpassa arbetsformer och arbetssätt så att alla elever, oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling, ges adekvat ledning och stimulans utifrån identifierade behov och förutsättningar.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen inte i tillräcklig utsträckning utgår från och anpassas efter enskilda elevers olika behov och förutsättningar. Elever får inte alltid arbeta med uppgifter som kognitivt utmanar dem och som utvecklar deras tänkande. Undervisningen behöver individanpassas så att alla elever ges möjlighet att nå så långt det är möjligt i sin kunskapsutveckling.

Av skollagen framgår att all utbildning inom skolväsendet ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. I förarbetena¹ till skollagen förtydligas att alla elever, även de som utvecklas snabbt, har rätt att få stimulans och utmaningar i skolarbetet. Elever som lätt når kunskapskraven eller har speciella talanger har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utifrån en kartläggning av elevernas förutsättningar och behov ser till att eleverna ges en undervisning som utgår från vad eleverna behöver av ledning och stimulans. Alla elever ska få möta en individanpassad undervisning där det finns möjlighet att arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå efter elevens förutsättningar. Likaså behöver lärarna uppmärksamma och vidta åtgärder om elever redan i ett tidigt skede av utbildningen får otillräckligt med stimulans. Det finns då en överhängande risk att deras intresse och nyfikenhet för skolarbetet avtar, vilket kan medföra en sämre kunskapsutveckling.

¹ Prop. 2009/10:165, s. 285

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. På Aspnässkolan 2 bedrivs ett medvetet arbete, byggt på en analys av situationen på skolan, för att skapa trygghet. Det saknas dock ett samlat arbete på skolenheten för att skapa studiero. Lärarna vidtar visserligen åtgärder för att upprätthålla studiero, men det finns, trots framtagna gemensamma förhållningssätt, inte någon uttalad samsyn för hur lärarna agerar för att skapa en lugn miljö till exempel när studieron brister.

Trygghet

Granskningen visar att det på skolenheten bedrivs ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan. Av inskickade dokument och intervjuer framgår att man på skolan uppmärksammat i Skolenkäten och kommunal statistik att elevernas upplevelse av trygghet värderas lägre än riket och tidigare år och att man därför vidtagit åtgärder. För att utveckla elevernas trygghet vidtas förebyggande och främjande åtgärder såsom gruppstärkande arbete, relationsutvecklande och trivselskapande aktiviteter och att ge eleverna redskap för kommunikation. Lärarna arbetar tätt tillsammans med elevhälsa och skolenhetens trygghetsteam på såväl individ- som gruppnivå, med samtal och värderingsövningar. Skolans trygghetsteam leds av skolans kurator. De har i uppdrag att tillgängliggöra likabehandlingsarbetet, inklusive trygghetsarbetet för alla pedagoger och elever. Arbetslagen har också i uppdrag att varje läsår ta fram prioriterade områden för sin respektive årskurs, inom ramen för den årliga planen för likabehandling som ett led i trygghetsarbetet. På raster har man infört trivselledare, som ska organisera rastaktiviteter som och bidra till en trygg miljö. Både lärare och elever utses till trivselledare och får efter utbildning ett ansvar för att arrangera rastaktiviteter för andra elever. Vidare har man gjort trygghetsvandringar på skolan för att identifiera otrygga platser, vilket bland annat lett till att det nu finns två lärare närvarande i omklädningsrummen i samband med idrott och hälsa och bestämda platser i matsalen.

Därutöver finns en fadderverksamhet där elever i årskurs 4 är faddrar åt elever i årskurs 1. Enligt lärarna skapar det en större vi-känsla på skolan och en ökad trygghet bland eleverna. På skolan arbetar man utifrån den gemensamma handlingsplanen vid kränkningar vilket gör att man skapat samsyn och ett gemensamt förhållningssätt för hur man hanterar sådana frågor. Det framgår av intervjuer att uppfattningen på skolenheten, bland personal och elever, är att situationen gällande trygghet har förbättrats sedan ovan nämnda enkäter genomfördes. När det gäller elevernas upplevelse av trygghet på nätet framkommer i granskningen att antalet kränkningar via sociala medier har ökat på senare år. Skolan har därför köpt in material för att arbeta med frågan i klasserna och trygghetsteamet stöttar lärarna i arbetet. Det finns även ett nära samarbete med vårdnadshavare då ytterligare en aspekt av problematiken är att eleverna formellt sett inte har åldern som krävs för konton på de aktuella sociala medierna.

Studiero

Granskningen visar att det bedrivs ett förebyggande och åtgärdande arbete kring studiero, men att det saknas ett gemensamt förhållningssätt bland lärarna. Av inskickade dokument, intervjuer och lektionsobservationer framkommer att det finns ett förebyggande arbete som bidrar till studiero genom att lärarna exempelvis visar en planering över skoldagen och lektionen för eleverna, att det finns klassrumsregler som eleverna varit med och tagit fram samt att lärarna tar upp studiero med eleverna i samband med utvecklingssamtal. Lärarna följer upp elevernas upplevelse av studiero i samband med klassråden och rektorn och lärare följer upp resultaten i de lokala enkätundersökningarna gällande studiero. Även om lärarna i arbetslagen diskuterar metoder för att skapa studiero och vidtar åtgärder när studieron brister, så saknas gemensamma strategier och förhållningssätt i ett av arbetslagen. Eleverna bekräftar det i intervju och säger att lärarna gör på olika sätt i olika elevgrupper. Några lärare ger exempel på att de när studieron redan brustit, kan bryta lektionen och samtala om vad de kommit överens om gällande studiero. Även i skolans kvalitetsrapport står det att man ser utvecklingspotential avseende elevernas upplevelse av studiero. Som åtgärd står det att de på skolan behöver fortsätta involvera och lyssna på eleverna i undervisningen för att skapa en känsla av hanterbarhet och meningsfullhet hos dem.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver, i delaktighet med samtliga elever, arbeta samlat för att öka studieron genom att skapa gemensamma förhållningssätt och strategier.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna vidtar åtgärder för att upprätthålla studiero, men att det inte finns någon samsyn för hur lärarna agerar för att skapa en lugn miljö när studieron brister. Lärarna agerar på olika sätt för att återskapa lugn och arbetsro, vilket leder till att det åtgärdande arbetet inte alltid blir tydligt, effektivt och ändamålsenligt för alla elever.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Enligt läroplanen ska alla som arbetar på skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår av läroplanen att skolans mål är att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin studiemiljö. För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete².

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utvecklar ett samlat arbete för att skapa studiero. För att skapa en miljö på skolenheten där all undervisning präglas av studiero behöver lärarna både diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt, samt att delge varandra goda exempel på hur ordningsstörande beteenden kan hanteras. För rektorn är lärarnas upplevelse av hur arbetet med studiero och dess utmaningar fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga och förstå den skolkultur som råder, och att arbeta för en sådan där det bedrivs ett gott förebyggande arbete men också att det finns ett gemensamt förhållningssätt för hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår. Det är väsentligt att eleverna är delaktiga i arbetet med att skapa samsyn kring hur arbetet med att skapa studiero bör bedrivas. Det kan vara enklare för eleverna att upprätthålla regler gällande ordning om de varit delaktiga i att bestämma vad som gäller vid olika aktiviteter i klassrummet. Likaså underlättar det elevernas förståelse och följsamhet av överenskomna regler om eleverna känner igen sig och vet vad som förväntas oavsett vem som är lärare.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

² Skolinspektionen (2016c) Skolans arbete med att säkerställa studiero— det räcker inte med att det är lugnt, eleverna måste också lära sig något, Stockholm: Skolinspektionen

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn ger lärarna på skolan förutsättningar, såväl systematiskt som mer informellt, att samverka runt och kvalitetssäkra bedömningar av elevernas kunskapsutveckling. Rektorn uppmärksammar och analyserar eventuella skillnader i omdömen, och förekommande avvikelser analyseras och diskuteras med lärarna.

Diskussion och analys av omdömen

Granskningen visar att rektorn följer upp kunskapsresultaten i syfte att säkra likvärdighet av omdömen. Av inhämtad dokumentation och intervjuer framgår att rektorn utifrån sammanställningar av elevernas måluppfyllelse i båda årskurserna, identifierar avvikelser och skillnader i omdömen. Rektor säger i intervju att detta arbete sker i samband med analysmötena samt vid sammanställning av kvalitetsrapporten i juni varje år. Det framgår dock inte i kvalitetsrapporten någon information eller analys avseende likvärdig bedömning. Det framkommer i granskningen exempel på att rektorn har diskuterat bedömningar med lärarna och att rektor tar upp likvärdig bedömning på medarbetarsamtalen. Rektorn skriver till exempel i kompletterande dokumentation att om rektorn ser att något resultat avviker markant från övriga, har rektorn ett samtal med undervisande lärare i syfte att utröna bakomliggande orsak. I inskickad information skriver rektorn att eventuella orsaker till avvikelser skulle kunna vara bristande kompetens av olika slag, ohälsa i ett arbetslag, organisationsförändringar, brist på samverkan kring bedömning eller att stödet för att utveckla förmågan att göra adekvata bedömningar utifrån undervisningens planerade innehåll varit otillräckligt.

Kvalitetssäkring av omdömen

Granskningen visar att rektorn ger förutsättningar till lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar genom att former för samverkan kring bedömning och omdömen finns men arbetet med sambedömning kan utvecklas så att det omfattar alla ämnen. Av inhämtad dokumentation och intervjuer framgår att rektorn leder arbetet för att skapa samsyn gällande bedömningar genom grundskolekonferenserna, där lärare och elevhälsa deltar, som sker varannan vecka.. På dessa möten har de bland annat haft en föreläsning om bedömning, diskuterat dokumentation av formativ bedömning och arbetat med Skolverkets material kring bedömningar.

Sambedömning sker kontinuerligt av elevernas kunskaper i svenska, matematik och engelska. Då deltar förutom lärarna även specialpedagog och speciallärare. För övriga ämnen diskuterar lärarna bedömning med andra lärare i andra årskurser när de träffas

i ämnesgrupperna. I de praktisk-estetiska ämnena påbörjade skolan i höstas ett samarbete med en annan skola för att öka samsyn kring bedömning. I ämnet teknik är dock läraren ensam inom sitt ämne och det finns inget samarbete gällande bedömning i det ämnet. Sambedömning är ett område som både rektorn och lärarna själva identifierat behöver utvecklas. Rektorn leder sedan ett par år tillbaka ett arbete som handlar om att utveckla bedömarkompetens på skolenheten. För att ytterligare utveckla arbetet med att kvalitetssäkra omdömen och betyg behöver rektorn ge samtliga lärare i alla ämnen förutsättningar att göra sambedömningar.

Lärarna behöver även ges möjlighet att samverka med lärare från andra skolor som har ansvar för samma ämnen som de själva. Detta gäller särskilt de lärare som inte har några ämneskollegor på skolenheten. Genom en ökad samverkan ökar förutsättningarna för likvärdiga bedömningar och betyg.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Camilla Adler

Beslutsfattare

Signerat av: Camilla Adler

X Ann Edvinsson

Föredragande

Signerat av: Ann Edvinsson

I handläggningen av ärendet har även Camilla Ekman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 7 och 8 februari 2022. Besöket genomfördes av Ann Edvinsson och Camilla Ekman.

Aspenässkolan enhet 2 är en kommunal grundskola i Lerums kommun. Läsåret 2022/2023 har skolenheten cirka 110 elever. Skolenheten leds av en rektor.

Bilaga 3: Redovisningsformulär

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i regelbunden kvalitetsgranskning i Aspenässkolan 2 i Lerums kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde:
Lärarna behöver utveckla arbetet med att anpassa arbetsformer och arbetssätt så att alla elever, oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling, ges adekvat ledning och stimulans utifrån identifierade behov och förutsättningar.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde: • Rektorn och lärarna behöver, i delaktighet med samtliga elever, arbeta samlat för att öka studieron genom att skapa gemensamma förhållningssätt och strategier.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: